

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 649/2017-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Lajosa Meszárosa a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti obchodnej spoločnosti KOSIT a. s., Rastislavova 98, Košice, zastúpenej advokátskou kanceláriou IURISTICO s. r. o., Cimborkova 13, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Matej Kukura, PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1/2011, za účasti Okresného súdu Košice-okolie, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti KOSIT a. s. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1/2011 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice-okolie p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1/2011 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Obchodnej spoločnosti KOSIT a. s. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti KOSIT a. s. trovy konania v sume 562,21 € (slovom päťstošesťdesiatdva eur a dvadsaťjeden centov) na účet jej právnej zástupkyne advokátskej kancelárie IURISTICO s. r. o., Cimborkova 13, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. augusta 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti KOSIT a. s., Rastislavova 98, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou IURISTICO s. r. o., Cimborkova 13, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Matej Kukura, PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu sp. zn. 8 C 1/2011 ústavný súd zistil, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne je stranou napadnutého konania o zaplatenie finančnej pohľadávky v sume 2 260,04 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej žalovaným (zamestnancom) pri dopravnej nehode (spojenej s pracovným úrazom žalovaného). Návrh na vydanie platobného rozkazu sťažovateľka doručila okresnému súdu 12. októbra 2010.

Sťažovateľka v sťažnosti popisuje doterajší priebeh napadnutého konania a v tejto súvislosti najmä uvádza:

„Meritom sporu je preukázanie príčiny... dopravnej nehody, a teda skutočnosti, či príčinou je porušenie bezpečnostných predpisov žalovaným alebo technický stav vozidla, ktorý žalovaný nemohol ovplyvniť. Osobitosť tohto konania spočíva v potrebe analýzy technických skutočností týkajúcich sa sporu.

Posúdenie tejto fundamentálnej otázky sporu si vyžiadalo vykonanie znaleckého dokazovania. Počas trvania konania boli na nariadenie súdu vypracované dva znalecké posudky: Znalecký posudok č. 12/2012 zo dňa 7. 2. 2012 a Znalecký posudok č. 4/2014 zo dňa 29. 2. 2014. Okrem uvedeného znaleckého dokazovania bol v dobe pred začatím konania vypracovaný Znalecký posudok č. 119/2008 zo dňa 10. decembra 2008 a ďalej bolo vykonané šetrenie Inšpektorátu práce Košice. Výsledkom tohto šetrenia je Protokol o vyšetrení príčin závažného pracovného úrazu zo dňa 23. septembra 2009.

Uvedené všetky tri znalecké posudky a protokol nie sú v rozpore a jednoznačne identifikujú ako príčinu dopravnej nehody nedostatočné ukotvenie kontajnera na nosič, ktoré mal zabezpečiť a následne vizuálnou kontrolou overiť žalovaný. Zhodnými závermi troch znaleckých posudkov a šetrenia Inšpektorátu práce je zreteľné, že technické posúdenie okolnosti je jednoznačné, a tak poskytuje súdu zreteľný základ na právne posúdenie veci.

... Okrem ospravedlnenia sa sťažovateľa z pojednávania zo dňa 9. 9. 2011 bola jeho súčinnosť poskytovaná súdu bez prieťahov. Sťažovateľ poskytol všetky požadované informácie a podklady, ktoré mal k dispozícii, nespôsobil svojim konaním prieťahy v konaní a nenavrhol úkony, ktoré sú s ohľadom na rozhodnutie vo veci bezpredmetné...

Návrh na vydanie platobného rozkazu podal sťažovateľ dňa 12. 10. 2010, odpor proti vydanému platobnému rozkazu bol podaný dňa 25. 11. 2010...

Konajúcemu súdu postup v konaní po podaní odporu trval sedem mesiacov od podania odporu do dňa 14. júna 2011, kedy nariadil pojednávanie na deň 9. septembra 2010.

... Táto tendencia liknavého správania sa konajúceho súdu sa prejavila aj v časti vypracovania druhého súdneho znaleckého dokazovania. Uznesením zo dňa 10. mája 2012 súd nariadil kontrolné znalecké dokazovanie znalcom [REDACTED]. Nariadený znalecký posudok bol znalcom dodaný súdu dňa 3. marca 2014.

Podľa nášho názoru sa súd s takmer dvojročnou nečinnosťou znalca nevysporiadal s ohľadom na zamedzenie prieťahov v konaní, nakoľko namiesto toho, aby po preskúmaní nečinnosti znalca ustanovil iného znalca na znalecké dokazovanie, alebo pristúpil k ukladaniu poriadkových opatrení, zvolil pasívny postup urgencií bez hrozby sankcie. Prvá urgencia na vypracovanie znaleckého posudku je zo dňa 25. októbra 2012, čo je päť mesiacov od uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania. V tomto postupe urgencie pokračoval súd až do dňa 19. decembra 2013, kedy prvýkrát urgoval vypracovanie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Následne dňa 11. februára 2014 uznesením rozhodol o predĺžení lehoty na vypracovanie znaleckého posudku...

Uvedeným postupom konajúceho súdu tak dodanie kontrolného znaleckého posudku do konania trvalo dvadsať mesiacov.

Ďalším výrazom liknavej tendencie správania sa konajúceho súdu je osobitý postup pri postúpení odvolania žalovaného zo dňa 9. marca 2012 voči uzneseniu č. k. 8 C/1/2011-133 na odvolací súd. Konajúci súd postúpil odvolanie na odvolací súd dňa 9. júna 2014. Krajský súd potvrdil toto rozhodnutie uznesením zo dňa 16. marca 2015. Vzhľadom na predmet odvolacieho konania, a to rozhodovanie o znížení odmeny znalca, nebolo potrebné, aby okresný súd vyčkával v ďalšom postupe vo veci samej kvôli rozhodovaniu o výške odmeny znalca.

Po dodaní znaleckého posudku dňa 3. marca 2014 súd nariadil dňa 4. augusta 2015 pojednávanie na deň 9. októbra 2015. Na tomto pojednávaní zaviazal sťažovateľa k dodaniu podkladov žalovanému, aby mohol žalovaný do konania dodať odborné vyjadrenie. Takýto postup súdu po piatich rokoch konania nie je prijateľný.

V konaní, v ktorom boli vypracované dva súdom nariadené znalecké posudky znalcov ustanovených súdom, súd od roku 2010 nepristúpil k právnomu posúdeniu veci, ale vo veci

o zaplataenie sumy 2 260,04 € s prisl. po listinnom znaleckom posudku, záveroch inšpekcie práce a zhodných záveroch znaleckého posudku znalca [REDACTED] zabezpečenom súdom nariaďuje ďalšie znaleckého dokazovanie (znalecký posudok [REDACTED]) a prenecháva neadekvátny priestor žalovanému na odborné vyjadrenie, zároveň sám zvažuje nariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania. Takýto postup nie je dôvodný, pretože základ žalobou uplatneného nároku je spoľahlivo preukázaný a odborné vyjadrenie nemá váhu znaleckého posudku. Záverom v tejto časti je treba uviesť, že odborné vyjadrenie, ktoré súd na pojednávaní dňa 9. októbra 2015 požadoval od žalovaného, dodal žalovaný súdu až dňa 16. júna 2016.

Na pojednávaní dňa 12. mája 2017 súd uložil žalovanému, aby oznámil otázky, na ktoré má odpovedať znalec v novonavrhnutom znaleckom dokazovaní. Z uvedeného sa dá vyvodiť záujem súdu na nariadenie ďalšieho znaleckého posudku, kedy už tri znalecké posudky skutkové otázky riešia jednoznačne a rovnako. Potreba ďalšieho znaleckého posudku, je na účely tejto sťažnosti irelevantná...

Nespôsobilosť súdu rozhodnúť skutkovo jasný a právne nekomplikovaný spor na jedinom stupni od roku 2010, s výhľadom, že sa v roku 2017 zopakuje ďalšie znalecké dokazovanie, tentoraz dokonca znaleckým ústavom..., pričom zabezpečenie toho posledného trvalo takmer dva roky, je v rozpore s podstatou skutočne fungujúcej spravodlivosti.“

Sťažovateľka sa na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti domáha, aby ústavný súd o nej rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, prizná jej finančné zadosťučinenie v sume 7 000 €, ako aj trovy právneho zastupovania v konaní pred ústavným súdom.

Požadovanú výšku finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje takto:

«... Význam sporu pre sťažovateľa spočíva v narušení dôvery vo fungovanie právneho poriadku.

Zároveň je imanentnou súčasťou narušenia dôvery pretrvávajúci stav neistoty uplatnenia nárokov na súde. Súdne konanie trvá takmer sedem rokov, v ktorom je súd

opakovane nečinný s prestávkami trvajúcimi aj jeden rok, v ktorom vyzýva strany sporu k vyjadreniu na znalecké posudky, ku ktorým sám nevie zaujať zreteľne stanovisko, ďalej vyzýva na navrhnutie nových dôkazných prostriedkov po siedmych rokoch trvania konania, v ktorom nie je dôkazná núdza, a vedie dokazovania spôsobom, ktorý nespeje k materiálnemu vyriešeniu veci, ale len k opakovaniu dokazovania rovnakými dôkaznými prostriedkami bez zdôvodnenia nutnosti tohto opakovania, bez toho, aby bolo jasné, prečo je predchádzajúce dokazovanie nedostatočné a prečo bude opakované dokazovanie spôsobilejšie poskytnúť súdu relevantnejší základ na rozhodnutie. Je zreteľné, že ani prípadné vykonanie opakovaného dokazovania nebude mať pozitívny vplyv na posúdenie veci, nakoľko buď potvrdí rozsiahle doteraz vykonané dokazovanie, alebo sa súd bude musieť vyrovnáť so situáciou, v ktorej bude musieť vysvetľovať, prečo závery nového dokazovania rovnakými prostriedkami sú správnejšie ako prv vykonané dokazovanie, na základe ktorého súd nedospel k záveru o jeho nesprávnosti, ani ho inak nevyhodnotil, ale ho nečinne ignoruje. Od začiatku roka 2012 je postup súdu nesústredený a nekompetentný. Úkony súdu tak nemožno považovať za smerujúce k nastoleniu právnej istoty medzi stranami sporu.

Navrhované primerané zadostučinenie vo výške 7 000 € je finančnou náhradou za porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov doteraz trvajúcim sedemročným súdnym konaním...

Primerané zadostučinenie je v prípade sťažovateľa akousi „náplastou“ za stratu dôvery v právny štát, ktorý zabezpečí, aby sa každému dostalo to, čo mu právom patrí (ius suum cuique tribuendi).»

Pred predbežným prerokovaním sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 Spr V 537/17 z 21. septembra 2017, v ktorom sa uvádza:

«Konanie vedené pôvodne pod sp. zn. 8 C/1/2011 (pôvodne vedené pod sp. zn. 10 Ro/1551/2010) bolo začaté dňa 12. 10. 2010.

V konaní sp. zn. 8 C/1/2011 boli vykonané tieto úkony:

25. 11. 2010 - vydaný platobný rozkaz,

6. 12. 2010 - súdu doručený odpor proti platobnému rozkazu,

3. 1. 2011 - prevod veci do registra „C“,

13. 1. 2011 - uznesenie o vyrubení súdneho poplatku za podaný odpor, poučenie o procesných právach a povinnostiach strán sporu, výzva žalovanému na vyjadrenie k podanej žalobe,

8. 3. 2011 - zaslanie odporu na vyjadrenie žalobcovi.

23. 2. 2011 - zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor,

24. 3. 2011 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu k odporu žalovaného,

6. 6. 2011 - vytýčenie termínu pojednávania na 9. 9. 2011, zaslanie vyjadrenia žalobcu žalovanému,

5. 9. 2011 - úradný záznam, žiadosť o odročenie pojednávania pre prekážky na strane žalobcu,

9. 9. 2011 - pojednávanie vo veci, odročené na 26. 10. 2011,

14. 9. 2011 - výzva žalobcovi na predloženie označených listinných dôkazov,

5. 10. 2011 - predloženie vyžiadaných listín žalobcom,

26. 10. 2011 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania, stranám sporu bolo uložené oznámiť otázky na znalca,

8. 11. 2011 - uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania,

7. 2. 2012 - súdu doručený znalecký posudok s vyúčtovaním odmeny znalca,

10. 2. 2012 - uznesenie o priznaní odmeny znalcovi, zaslanie znaleckého posudku na vyjadrenie stranám sporu,

19. 3. 2012 - súdu doručené vyjadrenie žalovaného k podanému znaleckému posudku, odvolanie proti uzneseniu o priznaní odmeny znalca,

17. 4. 2012 - uznesenie o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania,

7. 5. 2012 - námietka žalovaného voči osobe ustanoveného znalca,

10. 5. 2012 - lustrácia v zozname znalcov vedenom MS SR,

10. 5. 2012 - uznesenie o vyhovení námietke žalovaného proti osobe ustanoveného znalca, ustanovenie nového znalca,

20. 6. 2012 - zaslanie spisu znalcovi,

30. 7. 2012 - návrat spisu z dôvodu závady v doručovaní, opätovné zaslanie spisu znalcovi,

27. 8. 2012 - návrat spisu z dôvodu závady v doručovaní,

28. 8. 2012 - opätovné zaslanie spisu znalcovi,
26. 10. 2012 - urgencia znalca o vypracovanie znaleckého posudku v lehote 15 dní.
11. 12. 2012 - urgencia znalca o vypracovanie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkových opatrení,
22. 1. 2013 - úradný záznam o telefonickom kontaktovaní znalca, zaslanie urgencie znalcovi na novú adresu,
4. 4. 2013 - urgencia znalca o vypracovanie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkových opatrení, žiadosť OO PZ Jasov o doručenie zásielky a prešetrenie pobytu znalca,
20. 4. 2013 - súdu doručená správa o pobyte znalca,
19. 12. 2013 - urgencia znalca o vypracovanie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkových opatrení,
23. 1. 2014 - závada v doručovaní,
27. 1. 2014 - žiadosť OO PZ Jasov o doručenie zásielky a prešetrenie pobytu znalca,
10. 2. 2014 - súdu doručená správa o pobyte znalca, ospravedlnenie znalca za nedodržanie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku so žiadosťou o predĺženie lehoty do konca februára 2014,
11. 2. 2014 - uznesenie o predĺžení lehoty na vypracovanie znaleckého posudku do 28. 2. 2014,
3. 3. 2014 - súdu doručený znalecký posudok s vyúčtovaním odmeny znalca,
13. 3. 2014 - uznesenie o priznaní odmeny znalcovi,
31. 3. 2014 - zaslanie znaleckého posudku stranám sporu na vyjadrenie,
16. 5. 2014 - zaslanie odvolania doručeného súdu dňa 19. 3. 2012 na vyjadrenie žalobcovi,
27. 5. 2014 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu,
9. 6. 2014 - predloženie spisu Krajskému súdu v Košiciach za účelom rozhodnutia o podanom odvolaní,
11. 7. 2014 - vyjadrenie žalovaného k znaleckému posudku,
27. 1. 2015 - zaslanie odvolania žalovaného znalcovi s výzvou na vyjadrenie a preukázanie dôvodnosti uplatneného času za spracovanie znaleckého posudku,, zaslanie vyjadrenie žalobcu znalcovi a žalovanému,

12. 2. 2015 - súdu doručené vyjadrenie znalca k odvolaniu žalovaného,
3. 3. 2015 - zaslanie vyjadrenia znalca k odvolaniu žalovaného stranám sporu,
10. 4. 2015 - zaslanie vyjadrenia žalovaného k znaleckému posudku žalobcovi,
16. 3. 2015 - uznesenie odvolacieho súdu o potvrdení uznesenia súde prvej inštancie,
29. 4. 2015 - návrat spisu,
30. 4. 2015 - zaslanie rozhodnutia odvolacieho súdu stranám sporu a znalcovi,
9. 10. 2015 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito, žalobcovi uložené predložiť označené listinné dôkazy,
23. 10. 2015 - súdu doručené požadované listiny žalobcom,
1. 3. 2016 - zaslanie podania žalobcu na vyjadrenie žalovanému,
4. 5. 2016 - výzva stranám sporu na oznámenie návrhov na dokazovanie,
16. 5. 2016, 17. 5. 2016 - súdu doručené odpovede strán sporu,
16. 6. 2016 - súdu doručené vyjadrenie žalovaného,
8. 7. 2016 - súdu doručené prílohy podania žalovaným,
1. 8. 2016 - výzva žalobcovi na vyjadrenie k podaniam žalovaného,
18. 8. 2016 - oznámenie o prevzatí zastupovania žalobcom so žiadosťou o predĺženie lehoty na vyjadrenie k podaniam,
26. 9. 2016 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu,
7. 4. 2017 - vytýčenie termínu pojednávania na 12. 5. 2017, zaslanie vyjadrenia žalobcu žalovanému,
12. 5. 2017 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito, žalovanému uložené v lehote 15 dní oznámiť otázky, na ktoré má odpovedať navrhované znalecké dokazovanie, žalobcovi uložené v rovnakej lehote dodať doposiaľ chýbajú technickú dokumentáciu o posudzovaných zariadeniach, v prípade, že sa u žalobcu nenachádza, je potrebné si vyžiadať ju od príslušnej spoločnosti. Žalobca udal, že doručenie týchto listín nemôže zabezpečiť, túto úlohu im súd nemôže dať, pretože tieto listiny nemajú. Žalobcovi uložené v lehote 5 dní označiť subjekty, ktoré vykonávajú servis týchto zariadení so zameraním na konkrétne posudzované zariadenia.
23. 5. 2017 - súdu doručené podanie žalobcu,
25. 5. 2017 - podanie žalobcu doručené na zaujatie stanoviska žalovanému s tým, aby oznámil návrhy na dokazovanie,

8. 6. 2017 - oznámenie návrhov na dokazovanie žalovaným.

19. 6. 2017 - žiadosť o spoluprácu a doručenie listín,

13. 7. 2017 - zaslanie odpovede zhora žalovanému s výzvou na oznámenie návrhov na dokazovanie,

21. 7. 2017 - oznámenie návrhov na dokazovanie žalovaným,

4. 8. 2017 - podanie žalovaného zaslané na vyjadrenie žalobcovi,

16. 8. 2017 - súdu doručená odpoveď žalobcu.

... Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov bolo zistené, že súd konal v konaní priebežne a bez prietáhov, nebolo zistené dlhšie časové obdobie počas, ktorého súd vo veci nevykonal žiaden úkon až do nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania a zaslania spisu znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku dňa 20. 6. 2012. Po šetrení pobytu znalca a opakovaných urgenciách bola znalcovi predĺžená lehota na vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu znalca, pričom znalecký posudok znalec podal dňa 3. 3. 2014.

Pre úplnosť uvádzam, že v období od 9. 6. 2014 do 29. 4. 2015 sa spis nachádzal na Krajskom súde v Košiciach za účelom rozhodnutia o odvolaní voči uzneseniu o priznaní odmeny znalcovi. Po návrate spisu sú v konaní vykonávané procesné úkony za účelom doplnenia dokazovania vo veci.

V priebehu konania došlo z dôvodu preloženia dovtedajšieho zákonného sudcu na výkon funkcie na Krajský súd v Košiciach dvakrát k zmene zákonného sudcu, a to dňa 1. 2. 2013 a dňa 6. 10. 2014, ktorí vo veci konali bezodkladne po pridelení veci a oboznámení sa s obsahom spisu.

Vzhľadom na uvedené mám za to, že ústavná sťažnosť sťažovateľov nesmeruje proti aktuálnemu, či trvajúcemu stavu nečinnosti súdu, a preto nie je prostriedkom na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, resp. tomu, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo.»

Ústavný súd overil pravdivosť tvrdení okresného súdu o doterajšom priebehu napadnutého konania ich porovnaním s predloženým spisovým materiálom a keďže mu prehľad procesných úkonov uvedený v prípise predsedníčky okresného súdu zodpovedal, pre potreby ďalšieho konania z neho vychádzal.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 649/2017 z 18. októbra 2017 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 537/2017 z 9. novembra 2017 oznámila, že netrvá na ústnom prejednaní sťažnosti sťažovateľky, a k priebehu konania doplnila, že „... spis sp. zn. 8 C/1/2011 bol dňa 6. 10. 2017 prevedený novej zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] z dôvodu, že dovtedajšia zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ], ku dňu 1. 10. 2017 ukončila výkon funkcie sudkyne na tunajšom súde“.

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 SprV 537/2017 z 9. novembra 2017 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 23. novembra 2017 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania a k veci v podstatnom uviedla:

„K vyjadreniam predsedníčky Okresného súdu Košice-okolie k sťažnosti uvádzame, že nie je možné súhlasiť s tým, že by činnosť súdu bola efektívna bez prietahov.

K namietanému obdobiu od 9. júna 2014 do 29. apríla 2015, kedy sa spis nachádzal na Krajskom súde v Košiciach pre rozhodnutie o znalečnom, treba uviesť, že takýto postup t. j. postúpenie celého spisu na odvolací súd, nebol potrebný a bol v rozpore so zákonom.

V prvom rade treba uviesť, že bolo dobrou súdnou praxou, že pre uvedené prípady sa spis rozdelil, aby napr. o znalečnom ako o parciálnej otázke mohol rozhodnúť odvolací súd k čomu nepotreboval celý spis, a teda prvostupňový súd mohol pokračovať v konaní vo veci samej. Od 1. júla 2007 však takýto postup predkladania veci odvolaciemu súdu bol

zapovedaný. Podľa § 209 ods. 2 C. s. p., ak odvolanie smeruje proti uzneseniu, ktorým súd prvého stupňa nerozhodol vo veci samej, vec sa predloží odvolaciemu súdu pred rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, len ak by bez rozhodnutia o odvolaní súd prvého stupňa nemohol pokračovať v konaní. Je zrejmé, že rozhodnutie o znalečnom nie je otázkou, ktorá by bola nevyhnutná pre rozhodnutie vo veci samej, a to ani s prihliadnutím k potrebe rozhodnúť o trovách konania...

Okolnosť zmeny zákonného sudcu nemôže byť na tarchu strany, ktorej má štát povinnosť zabezpečiť konanie bez prieťahov.

K výške primeraného zadostučinenia poukazujeme na ustálenú judikatúru Súdu pre Ľudské práva, ktorý pre podmienky Slovenskej republiky priznáva finančné zadostučinenie vo výške 1 000 za ročné prieťahy. Z uvedeného dôvodu sa nejedná o sumu neprimerane vysokú;...

V tejto súvislosti opakujeme, že samotné vykonávanie úkonov zo strany súdu neznamená, že súd koná bez zbytočných prieťahov. ... postup súdu bol v podstate od počiatku nekoncentrovaný a od začiatku roka 2012 už zjavne vôbec nesmeruje k vyriešeniu veci. Pre úplnosť uvádzame, že od posledného pojednávania dňa 12. mája 2017 súd neurobil žiadny ďalší krok...

Pokiaľ ide o trovy konania, uplatňujeme si nárok na náhradu trov konania spolu vo výške 562,21 € a to za tri úkony právnej služby (prevzatie príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a toto vyjadrenie) á 147,33€, spolu 441,99 €, náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné 3x 8,84 € spolu 26,52 €, daň z pridanej hodnoty 93,70 € (základ dane 468,51 €).“

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosti sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o peňažnom plnení z dôvodu náhrady škody tvorí štandardnú a pritom kvantitatívne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov, a preto ani po zohľadnení konkrétnych okolností posudzovanej veci, ju nemožno považovať za právne ani skutkovo zložitú. Zároveň ústavný súd však konštatuje, že potreba opakovaného znaleckého dokazovania bola objektívne spôsobilá predĺžiť napadnuté konanie.

2. Správanie sťažovateľky ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľka významnejšou mierou neprispela k priet'ahom v predmetnom konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z doterajšieho priebehu napadnutého súdneho konania vyplýva, že okresný súd koná vo veci od októbra 2010 bez vydania meritórneho rozhodnutia. Za neefektívny ústavný súd

považuje predovšetkým postup okresného súdu pri zabezpečovaní vypracovania v poradí druhého znaleckého posudku, ktorý trval neprimerane dlho (od 10. mája 2012 do 3. marca 2014) aj preto, že okresný súd toleroval pasivitu znalca a neuplatnil (hoci mohol a mal) proti jeho postupu poriadkové opatrenia. Ústavný súd vzal pri svojom rozhodovaní do úvahy aj skutočnosť, že celková doterajšia dĺžka napadnutého konania na prvom stupni (sedem a pol roka) je zjavne neprimeraná.

Zohľadňujúc neprimeranú doterajšiu dĺžku napadnutého konania a neefektívny postup okresného súdu, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a teda aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (výrok 2 tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 7 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu dĺžku napadnutého konania, zistený neefektívny postup okresného súdu, správanie sťažovateľky ako strany konania, ale aj predmet sporu (zaplatenie finančnej pohľadávky v sume 2 260 € s prísl.), ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného

zadosťučinenia v sume 1 500 € primerané konkrétnym okolnostiam posudzovaného prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním.

Úhradu trov konania ústavný súd priznal sťažovateľke v uplatnenom rozsahu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenia k veci) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2017 je 147,33 €. Za tri úkony tak prináleží suma 441,99 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za tri úkony v sume 26,52 €, čo spolu predstavuje sumu 468,51 €. Právna zástupkyňa sťažovateľky preukázala, že je platiteľkou dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), preto ústavný súd zvýšil priznanú odmenu o 20 % DPH na sumu 562,21 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2018